

POČETAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOW

12. číslo

Budyšin, nowembr 1952

Lětnik 2

Bibliske rozpominanje

Zbóžni su či morwi, kotřiž w Knjezu wumru, wot nětka. Haj, duch praji, zo wotpočuja wot swojeho džěla; jich skutki pak du za nimi.

(Zjewj. Jana 14, 13.)

Zaso pónđe na njedzeli zemrětych, na poslednjeje njedzeli cyrkwinskeho lěta, wjele bratrow a sotrow na pohrjebnišća k rowam swojich lubych zemrětych, kotrež su w džakownej lubosci rjenje wupyšili. To dyrbi znamjo našeho spominanja być. A někotražkuli wutroba budže spominajo na nich snano sčicha zdychować: zbožowni wy morwi w swojim měrje! Po dohlich čežkich lětach a po surowym wosudže abo tež po samotnej wopušćenosci mōh! někotryžkuli zemrětych jich pokoj zawidjeć. Snano zrozumja tež naše słowo: Zbóžni su morwi! wopak, kaž by za nich wšitko nimo było. Žane brémjo jich dale njepočežuje. Žana wina jich dale njetlōči. Pokoj zawěrnje maju.

Ale naše słowo Bože chce nam něšto cyle hinašeho prajić. Nihdy na nihdy njeje wšitko nimo. Zlě bychmy Božemu słowu dorozumili, hdy bychmy swoje mysle takle změrować chcyli: zemrětych je tež wša čwila nječisteho swědomja wotewzata a junu přińdže tež za nas hodžina, zo swojej woći zańdželimy a wšej nuzy wučeknjemy. Ze smjerću njewučeknjemy wěčnemu sudnikej, ani njepokojnemu a njeměrnemu žiwjenju. „Zbožowni sće, dokelž sće so wšemu wuchowali?“ Ně, słowo „zbóžny“ wjele wjace rěka. Wšo zbože noweho, njezachodneho žiwjenja w nim wyska. Zbóžne žiwjenje je krónowanje zemskeho žiwjenja, kotrež su džěci Bože we

werje a postusnosti dokonjeli, pretož — jich skutki du za nimi. Wnase skutki wery a wuznaca njejsu podarmo, ale přewodzuja nas před bože woblicu. Njemer pak a nje-woudata wina, cekanje před Bohom a njepokutnosć tež njejsu ze smjerću wunasnjene, ale přewodzuja nas runje tak před woblicu njebojeskeho wotca, pretož — jich skutki du za nimi.

Zbožni budu wotpocowac wot swojeho džěta, rěka dale w Božim słowje. Ale, zo bychmy to prawje zrozumili! Njebudže kaž so čłowjek sprócný po swojim džěle wšōn wujachleny na swoje tožo zwjeze jenož sej přejo: spać, spać! Ale mēnjene je, zo budu tam swjećić po čežkim džěle. Kaž by po čežkej roboce swjedženski džen switai, džen, na kotrymž čłowjek wjesele z toža stawa wědzo: Nase džělo je so stało, nětka so sabat započnje! Podobny tamnemu wulkemu sabatej, na kotrymž tež Boh swjećese stworiwši njebo a zemju. Komu pisaše Jan tute słowa? Tym, kotřiž su přenje njepřečelstwo swěta začuc dyrbjeli, a tym, kotřiž maju wjele njesć a kotrychž sčerplicnosć so wšelko wupruwuje. Tak je tež słowo „džělo“ mēnjene. Nic tak: swoje džělapoine žiwjenje maju za sobu, w swojim powołanju su so wo wšědny chléb drěli, sprawnje a sprócniwje su so starali. Ně, japoštoť rěči tu wo prócy křesćana, kotruž su njesli. Swět jich křiwdžeše a plačeše jim za jich lubosć z hidu, to běše jich džělo. Swětni zawostachu swojemu njewidzomnemu Knjezeje a dowěrjachu so jenož jeho słowu. Njedachu so zatrašić, ale wostachu při Knjezu a jeho wosadže, to běše jich próca a džělo! To dyrbi tež naša služba być, křiž našeho

Knjeza w sčerplicnosći njesć, a naše džělo, w čerpenjach při nim wostać. Nadžijeć so směmy, zo potom tež za nas sčěhuje zbóžny swjedžen, na kotrymž chwalo wuznajemy: próca krótkeje chwile njeje hōdna wěčneho zboža. Spominajo na swojich zemrětych směmy so tež troštować: kotřiž su tu z Chrystusom a w Chrystusu čerpjeli, su tam sobu prošeni na wěčny swjedžen w jeho kralestwje.

Wšitcy, kotřiž w Knjezu wumru! Kak wšelke je tola mrěće čłowjekow. Někotři du zadwělowani do njeje. Hač na poslednje nochcedža wěrnō mēć, zo so smjerć jim bliži. Druzy wojuja wo swoje žiwjenje ze zasakłosću hač do sameje womory. Kajka je pornjo tomu smjerć w Chrystusu! Sčěpan widžeše mrějo njebojesa wotewrjene a jeho wobličo so blyšćeše z radosću wumoženeho. To je wěstosć, zo Knjezeje přislušamy, njech smy žiwi abo njech mrějemy. Tež smjerć njemože nas wo! njeho džělic. Tež tajkim drje njejsu strožeje Božeho hněwa, kaž je nam smjerć přinjesa, zalutowane, ale w dowěrje do Chrystusa je wša bojosc přewinjena. Wobskōrźbnik dyrbi mjelčec a čěsnosće swědomja dyrbja woćichnyć, dokelž Chrystus zastupuje swojich wumoženyh. Wšitke strožeje smjerće je Chrystus wotewzał. Wo tajkim wumrěću w Knjezu spěwa Paul Gerhardt:

Hdyž dyrbjū wotsal čahnyć,
so njedžěl wote mnje,
chcył na pomoc mi stanyć,
hdyž smjerć mje čwiluje;
hdyž budže najwysknišo
mi tehdy w wutrobje,
mi zjew so najtroštnišo
dla swojej stysknosće.
(Pokročowanje na 2. stronje)

Bibliske hrono na
měsac nowembr 1952

Ja sym A a O, započatk a kōnc, praji Knjez Zjew. Jana 1,8

Swjedžen 80. posmjertnin Handrija Zejlerja we Łazu

dnja 19. winowca 1952

Štóz pėsnerjej chce rozumić, ma do jeho kraja hić, pola našich němskich bratrow rěka. Kak ma so to rozumić, njehodži so tu dołho a šěroko rozestajeć. Na kóždy pad to woznamjenja, zo maš jeho posudzować po tym, zo jeho lud a tutoho luda wašnja, nahlady a zwučenosće znaješ a najskerje hišće mnoho druheho tutoho luda, tež dobu, w kotrejž je žiwy był. Dnja 19. winowca tutoho lěta je naš serbski lud, drje nic cyły, tež nic wjetšina našeho luda, ně, to by přewjele prajene bylo — škoda, zo njebě jich wo wjele wjace, njeby woprawdže ničo wadžiło, hdy by jich wjele wjace bylo —, přetož štóz swojich woprawdže wulkich mužow česći, česći sam so — potajkim: dnja 19. winowca tutoho lěta je džěl našeho luda do Łazu šoł abo jěl, zo by na Handrija Zejlerja, tutoho wulkeho syna swojeho, spominał a jeho wopomnjeće swjeci. Tam we Łazu je wón 37 lět dželał a spěwał Bohu k česći a Serbam k wužitku. Młowojte bě ranje, jako tam jédzechmy, ale Bože slónčko so předrě, a rjany bu dzeń, zwěrju sebi prajić, bu žohnowany dzeń za tych, kotřiž jón nutrnje a džaknje sobu swjećachu. Z wosebitym čahom z Budyšina tam do Łazu dojdžechmy. Něšto po džesaćich zwony na kemše wołachu, nahladna ličba kemšerjow so zhromadži. Bohu k česći kěrluš spěwaše a so na něhdušeho fararja Handrija Zejlerja dopomni.

(Pokročowanje z 1. strony)

Při wšěch přecach a žadanjach njech je naša najnutriša próstwa, zo bychmy jónu zbóžni w Chrystusu wusnyć móhli. To budže nam spožčene, smy-li w nim žiwi byli. Potom so pokaza, hač smy prawje žiwi byli, hač smy toho pytali a lubowali, kotryž nas tež w smjerći njepuši.

Tak budže sam rozmołwa z našimi lubymi zemrětimi na Božim čichim latku žohnowana. Někotři z nich swědčachu ze swojim wumrěćom wo dobyću Chrystusowym nad smjerću a jich rowy nas nutrnje napominaju při Nim wostać.

Adler-Rólanski, přeł. W.

Spěwarjo a spěwarki a dujerjo z Wulkich Zdžarow swjatočnu hodžinku jara rjenje wudebichu, farar Paler-Husčanski, syn Łazowskeje wosady, měješe liturgiju a po nej duchapólne předowanje po Hebr 13. 7. 15 a 16 št. Wón tołmačeše nutrneje wosadže tele Bože slowo tak, zo bu žiwjenje a skutkowanje Handrija Zejlerja jako dopjelnjenje tutoho słowa jasne. Če, Božo, chwalimy (Te deum) spěwaše z hlubokim začuwaniom farar Albert-Malešanski, a chór jemu wotmołwješe. To bě dostojne woswjećenje, na kotrež budžeja wšitcy, kiž tam běchu, radži a džakni spominać. — Při rjenje wupyšenym rowje našeho wulkeho basnika so po kemšach — škoda, zo njebě wšěm znate — krótka, ale rjana dopomnjenska swjatočnosť wotmě, a farar n. w. Křižan-Klukšanski porěča z wulkej lubosću wo nim, kiž tam nětko hižo 80 lět wotpočuje, ale je tola hišće žiwy w našim ludze a mě to wjele bóle być. A jako dujerjo zanjesechu: Ha widžu-li ptačata čahnyć, wšitcy hnući sobuspěwachmy. — Popođnju wěnowaše Domowina, najprjedy wonka při pomniku a na wječor

w žurli někotre hodžinki čestnemu wopomnjeću njezapomniteho Handrija Zejlerja. Wo tym je so nadrobnje w Nowej Dobje rozprawiło. Tu njech so skrótka praji, zo so wulce rjane wěncy wot wšelakich organizacijow při pomniku položichu, kaž so praješe 18. zo jara rjenje spěwy a wopomnjenske rěče na trajny wuznam našeho basnika spominachu. A počom so na žurli — wona bě přepjelnjena — wulka syła ludži k swjatočnosći zeńdže, kotraž woprawdžite chlósćenki wšelakeho razu poskići. Wšitkim, kotřiž su nam tónle dzeń wuhotowali, smy wutrobnje džakowni. Ale próstwa a napominanje njech njejstěj zabytej, we Łazu dosć jasnje wuprajanej: Handrij Zejler njesmě morwy być za naš lud, ale ma być žiwy, bóle žiwy hač dotal! Kak mało džě je nam wo nim znate, a mamy tola telko wot njeho wuknyć! Hdyž budže so po kraju tam a sem wo nim rěčeć, pisać a spěwać, a to mělo so wšudžom bohaće stawać w přichodnym času, chcemy tam hić a wuknyć, nic jeno z hlůwu, ale z wutrobu, džakowni swojemu Bohu, kiž nam dari Handrija Zejlerja!

M-a.

Rowy wojakow na Njeswačidlskim pohrjebnišću

Na Njeswačidlskim pohrjebnišću dachu 83 wojakam, kotřiž běchu w poslednich dnjach wójny tu padnyli, dostojne městno po-

sledneho wotpočinka. Jenož 25 mjenow tam pochowanych je znate. To rěka: 58 maćerjow abo mandželskich spomina na njeđzeli zemrětych z bolosću na swojich lubych njewědzo, zo čakaju na Njeswačidlskim pohrjebnišću na Boži wulki dzeń. Snano maju tući wbozy zawostajeni přeco hišće škrički nadžije, zo móhł wón, jich luby njezapomnity, tola hišće jónu so dom wróćić.

Foto Wirth

Jeruzalem!

Ty město wysoke,

ach, był ja we tebi!

Tam horje tak

so z wutrobu mi chce,

zo njejsym při sebi.

Mój duch chce wyše horow

a wyše runinow

do tamnych złotych dworow

a wotsal chwata jow.

J. M. Meyfart — J. Kilian

Hannoverske poselstwo

Hłowna zhromadźizna Lutherskeho swětowego zwjazka wobrci so na lutherske wosady po wšém swěće ze sčehowacym poselstwom, kotraž so na kemšach Reformaciskeho swjedenja wučita.

Na hłownej zhromadźiznje Lutherskeho swětowego zwjazka w Hannoveru so znova zwjeselechmy wěrnosće, kotruž je reformacija Luthera zaso wotkryla: W križowanym a zmorwychstanjenym jeničce mamy wodaće hrěchow a pokoj z Bohom. W swojej cyrkwi je přítomny a podawa so nam w svojim słowje a sakramencie. Tale cyrkej ma slubjenje: Ja njewumru; ale budu žiwy a Knjezowe skutki připowědać. (Ps. 118, 17.)

Tole słowo swjateho pisma su w Lutherowej dobjě husto mjenowali, z nutrnosću wěrili a ze swěrnej wěru wuznali. My přiwolamy je Wam, lutherskim cyrkwjam a wosadam po wšém swěće.

Knjez chce, zo bychmy jeho skutki připowědali. Tutón nadawk připowědanja je nam wšitkim napoloženy, w domiznje kaž po cyłym swěće. To je najwjetša služba, kotraž je nam prikazana. Přetož „wěra wuchadza z předowanja“. W žanej hodzinje a w žanym položenju njejsmy wuswobodženi Knjezowe skutki připowědać. W džensnišim swěće stajenje bojosće, chrobleje njewěry a tupeje wostudy smy předewšěm powołani swědčić wo Božich wulkich skutkach w Chrystusu.

Takle swědčić pak nimaju jenož powołani služobnicy słowa. Bóh ma wjele pučow swoje slowo do swěta njesć. Tež ert njemudrych móže sej za swoju chwalbu přihotować. My pak njesměmy čekać grat jeho připowědanja być — w swójbje, při džěle, w šuli, w zjawnym žiwjenju abo hdžežkuli je nas Bóh stajit.

Kóžde žive slowo plodži žiwjenje. To je slubjenje nad našim swědčenjom. Njeje pak tu jenož swědčenje rěčaneho słowa. W dobjě, kotraž je poľna słowow, w kotrejž so slowo husto dosć znjewužiwa, ma swědčenje skutka swój wosebity wuznam. Bóh dawawa nam wšědnje wjele přiležnosćow tajkeho swědčenja. Wšědnje

so nas chutnje praša: Kak přewinješ hidu? Łžu a zawjedjenje? Kak stejiš k swojemu blišemu, kotryž je w nuzy? — Činmy skutki lubosće! Žadny wopor, žana pomoc, žane troštwace słowo njewostanje bjez žohnowanja. Nešće skutki lubosće cyrkwyje na wutrobje a na rukomaj. Podawajće jim, čehož za swoju službu potřebaju: srědky a předewšěm čłowjekow, kotřiž su zwólniwi swoje žiwjenje služacej lubosći wěnować.

Knjezowe skutki připowědać — to njeje jenož nadawk jednotlivca, ale cyłeje wosady. Bóh je nas do wosady powolał a chce, zo bychmy pomhali ju natwarjeć. Tuto powołanje plaći wšitkim starobam, wosebje tež našej młodzinje. Wosada trjeba wšelakore služby. Tu njeje žana móc přestaba, žadyn dar přesnadny, zo njeby so wužić mohl. Kóžde, tež najmjeńše a najjednoriše džělo je nuzne, hdyž so jeno w lubosći ke Chrystusej sčini. Na našu službu čakaju stari a chori, zo bychmy jich wopytali, džěci, zo bychmy jim wjesolu powěsć powědali, jeći a zhubjeni a jich zawostajeni, zo bychmy w swojej přostwje na nich spominali a jim pomhali, wosamočeni, cuzbnicy, zabłudženi, zo bychmy jich do swojeje towaršnosće přijeli. Žiwa wosada je swěca swěta. Z njeje blyšći so móc wěry, kotraž tež njewěrjacych wabi a jim puć přihoťuje ke Chrystusej.

stusej. My, cyrkwyje Lutherskeho swětowego zwjazka, chcemy do jedneje wulkeje, po wšém swěće rozšěrjeneje wosady zrosć, kotraž so zložuje na samsnu luthersku wěru a skutkuje w bratrowskej lubosći. Dobroprošo spominamy na wosamočenyh a rozbrojenych, kotřiž maju w cuzbje a w nadbehowanjach čezke brěmjo njesć, runje kaž na cyrkwyje, kotraž su w čěsnosćach. Budźće stroštni, Knjez je blisko wšitkim wosamočenyh a stysknym a žohnuje jich swěru. Z Wami smy we wosebitej lubosći zwjazani a žana móc na swěće njemóže nas wot Was džělic.

Bóh je nam prikazał, zo bychmy za měrom w prawdosći stali, kotryž wšitkim čłowjekam bjez rozdžěla rasy a narodnosće žiwjenje w swobodže a wěrnosći dowola. Njebjeskemu Wótcej so džakujemy, zo je nas hać do džensnišeho zachował před nowej swětowej wójnu. Ponižni přez Jezom Chrysta prosmy, zo bychu so počahi mjez ludami změrowale, zo by kóždy w pobožnosći a počiwosći žiwy być mohl.

Nam je doporučene poselstwo, w kotrymž je spomoženje swěta. Kak mohl mjelčec a poselstwo zahrjebać, kotraž su naši wótojo we wojowanju a bėdach wuchowali a kotraž je Bóh nam dowěrliwje přepodał? Swěťmy a připowědajmy skutki Knjezowe na wšelakore wašnje, doniž won njeprindže! Jemu budž chwalba a česć a krasnosć do wěčnosće.

Bibliski tydzeń 1952/53

Po cyłej němskej ewangelskej cyrkwi so w tutych měsacach zaso tak mjenowany „Bibliski tydzeń“ wotměje. To je tola krasna wěc, hdyž móžeja so wosadni jónu přez cyły tydzeń po wječorach pod Božim słowom zhromadźować! Tema lětušeho tydženja rěka „Wo stawanju morwych“. Wukładować budže so zajimawy 15. staw přeneho lista na Korinthiskich, w kotrymž japoštoľ Pawoł nas wučit, što stawanje Chrysta wot morwych na sebi ma. Nam pokazuje tam, kak žalostne by bylo, njeje-li Chrystus stanył wot morwych. „Njeje-li pak Chrystus stanył, je waša wěra podarmo, a wy hišće sće w swoich hrěchach. —

Nětk pak je Chrystus stanył wot morwych! — Hdže je, smjerć, twoje žahadło? Hdže je, hela, 'woje dobyće? Ale Bohu budž džak, kiž nam dobyće dawa přez našeho Knjeza Jezom Chrysta!"

Přindžće wšitcy swěru a porjadnje na wječory tutoho bibliskeho tydženja swojeje wosady! Přetož tam so njejedna jenož wo zajimawe theologiske problemy, ale wo jara wažne a aktualne prašenje: Kak smjerći napřeco stupiš, hdyž k tebi přindže? A wona přindže, na to móžemy so spušćec! „Štó wě mój kónc, wón snadž je blisko! — Mój Božo, daj přez Chrysta krej, zo w smjerći zo mnu derje steji!" La.

M. Luther

1483-1546

Wo prihotowanju na wumrěće

Dokelž je wumrěće rozžohnowanje z tutym swětom a jeho naležnosćemi, je nuzne, zo čłowjek swoje zemske kubła zarjaduje, što ma so z nimi stać a kak chce je mjeć rozdžele. Přetož po jeho smjerći njesmě žaneje přičiny zwady, rozkory abo njewěstosće mjez jeho zawostajenymi přečelemi być. To je čelne a zwonkowne rozžohnowanje ze swětom. Čłowjek pušći kubła.

Ale tež duchownje maš so rozžohnować. To rěka, zo přečelnje a čisće a Bože dla wodaš wšitkim čłowjekam, kotřiž su će ranili. Tohorunja požadaj tež ty wodaće čiste a Bože dla pola wšitkich čłowjekow, kotrychž sy tež ty bjez dwěla husto křiwdził — znajmjeńša ze złym příkladom abo z přemalej dobroćiwosću, kaž smy to winowaci po příkazni bratrowskeje, křescanskeje lubosće, zo by twoja duša njewostała zašmjatana do někajkeje zemskeje naležnosće.

Hdyž sy so takle kóždeho na zemi pušćił, potom wobroč so k Bohu samemu, ke kotremuž so tež puć mrěća měri a nas dowje-

dže. Tu so započínaju česne wrota, wuska ščežka do žiwjenja, na nju dyrbi so kóždy sam wjesele podać. Wuska drje je, ale njeje doha. To je podobne na strašne a styskose porodjenje džěsća z wuskosće maćerneho žiwota pod wulke njebjo a na tutu zemju, to rěka na tutón swět. Tak wuńdže tež čłowjek z wuskimi wrotami smjerće z tutoho žiwjenja. Hdyž stej tež njebjo a swět, na kotrymž smy tudy žiwi, wulki a šěroki, tak je tola wšitko pornjo přichodnym njebjesam tak małe a wuske kaž maćerny žiwot pornjo njebju. Tohodla rěka tež wumrěće lubych swjatych nowe narodjenje. Tak dyrbiš w mrěću tež styskose na so wzac wědžo, zo budže potom wulkosć a wjesele.

Prawe prihotowanje na tutón puć je, zo so sprawnje spowědaš a sej nutrnje požadaš swjaty sakrament a jón dowěrliwje wužiwaš.

Čim bóle so do smjerće zanurimy, na nju hladamy a ju spóznamy, čim česće a styskniše budže nam mrěće. W žiwjenju dyrbimy z myslimi smjerće so zaběrać a sej ju požadać, doniž je hišće daleko wot nas a nas hišće nječěsni. Ale mrějo dyrbimy žiwjenje, hnadu a zbožnosć před woćomaj mjeć.

Něšto wěsteho wo žiwjenju po smjerći

Před 200 lětami bě w Šwabskej žiwy farar Flattich, kotryž je kóždemu w prawym času prawe słowo prajił. Něhdy sedžeše za blidom pola wysokeho württembergskeho wyška, a tón so fararja wopraš, hač njemóže jemu něšto wěsteho powědać wo tym, štož po smjerći přińdže. Na to so jeho Flattich wopraš, hač wěri, zo po swojej smjerći hišće general budže a zo potom wšitke swoje kubla hišće změje. „Ně“, wotmołwi, „na žadyn pad.“ — „Hlejeć“, praješe Flattich dale, „potajkim wěsće tola něšto wěsteho, mjenujce to, zo po smjerći ani general wjace njebudžeće ani žane kubla wjace njezmějeće. Ale prošu, přemyslujće sebi, što potom wot was wyše wostanje, hdyž žadyn general wjace njebudžeće a žane zemske kubla wjace njezmějeće!“

Nic wěrnó, to je farar Flattich tamnemu wysokemu knjezej rjenje a derje prajił! Ale prošu, přemyslujće sebi tež, što wot tebe we wěčnosti hišće wyše wostanje, hdyž wjace knjez, knjeni, knježna tak a tak njebudžeš, swoje zemske powołanje wjace njezměješ a nič wjace njewobsedziš wot toho, štož tu maš, njech je małe abo wjele! Zo so či njeby što kaž tamnemu bohatemu burej, wo kotrymž naš Knjez praji tak: „Tak je, štož sebi pokłady zhromadzuje a njeje bohaty w Bože.“ — „Přetož što pomha čłowjekej, hdy by runje cyły swět — njech je swět we wulkim abo w małym, to je wšo jedne! — dobył a pak na swojej duši škodował?“ Pytaj jenož Chrystusa, wšitko druhe njepomha! La.

Ewangelska cyrkej w Šotiskej přećiwó napalmowej bombje

Kaž „Daily Worker“, jendželska nowina, nam 27. meje 1952 zdžěli, je jedyn z wuznamnych wjednikow Šotiskeje cyrkwy, knjez George Macleod, prajił, zo ma cyrkej stejnišćo zabrać k napalmowej bombje. Knjez George Macleod wuwjedže na cyrkwinskej zhromadźiznje w Edinburgu, zo dobre mjeno cyrkwy so zhubi, hdyž so njezaběruje z bombardowanjom ciwilneho wobydlerstwa. Wón njewidži žaneje přičiny, čehodla nje móhła so napalmowa bomba přirunać z plunom, kotryž je so tež zakazał a čehodla njeby móžno było, ze wšěmi srědkami kotrež su w mocy cyrkwy, na to skutkować, zo by so wužiwanje napalmowych bombow kontrolowało.

Prof. F. Pitt Watson z Glasgowa wobroč, kežžbnosć zhromadženych na wužiwanje napalmoweje bomby w Koreji.

Njeby skoro na času bylo, zo bychy tež křescanske cyrkwy w Němskej so tak raznje w duchu wojowanja wo měr za přečelstwo mjez narodami a napřećo wužiwanju grawoćiwych wójskich srědkow napřećo žonam, džěćom a starým wuprajile. Što pomha přédowanje wo Chrystusu, hdyž cyrkwinske wjednistwa pola nas na tute prašenja mjelča?

Dobrucky

Smjerć

Wón namaka ju, kotruž z Pariza sem znaješ za wosebje pilnu a dobroćiwu sotru, w Neapelskej chorowni na cholery choru. Chorosć bě hižom tak daleko postupowała, zo čělo pomalu wotemřewaše. Na woćomaj mrějaceje bě widjeć, zo měješe hišće poľne wědomje. Bolostna šćin na čole, kotruž wón jako lékař derje znaješ, so dale a bóle pozhubjowaše, přetož jeje woči so rozswětlowaštej z radosću, wo kotrež swět ničo njewě. Na to zrosćeštej jeje duši křidle a pokoj smjerće překrasni jeje wobličo. A wón, kotryž při njej steješ, wědžeše, nětk je zbožowna.

Axel Munthe: Kniha wo čłowjekach a zwěrjatach.